

Стандард на занимање

Назив на СЗ	Контролор за технички преглед на возила
Код на СЗ	0920.52.01
Сектор	МАШИНСТВО
Ниво на сложеност на работни задачи	Vб (петто - б)
Опис на занимањето	<p>Контролорот за технички преглед на возила работи во станица за технички преглед, во затворен простор кој е соодветно опремен според стандардите. Од контролорот за технички преглед на возила се бара добра концентрација ментални и физички способности, добар вид, слух, способност за комуникација. Работите кои ги извршува контролорот за технички преглед на возила се следни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ја планира и ја организира работата, самостојно и во тим; • Ги подготвува работното место, уредите, опремата и мерните инструменти; • Ги проверува, подесува ,ракува и одржува уредите и опремата за технички преглед на возилата; • Обезбедува квалитетни услуги и извршени работи; • Комуницира со соработниците и клиентите, со почитување на деловните принципи; • Ја проверува техничката исправност на возилата во станицата за технички преглед на возила; • Ги познава техничките услови на кои мора да одговараат одделни уреди на возилото; • Ја проверува пропишаната опрема за одделни категории на возила; • Констатира преправеност на возилата и ги упатува возилата на проверка во техничка служба; • Ја пополнува и заверува документацијата поврзана со техничкиот преглед на возила; • Користи стручната литература и упатствата за квалитетно извршување на работата; • Ја следи и применува законската регулатива при проверувањата на возилата • Ги применува мерките за лична заштита и заштита на околината.

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
1.	Планирање и организирање на работата	Планирање и организирање работа, самостојно и во тим	<ol style="list-style-type: none"> 1. Планира и подготвува сопствена работа; 2. Чита техничка документација и познава стручната терминологија; 3. Соработува со работниот тим; 4. Следи и применува законска регулатива при проверува на возила; 5. Толкува добиени резултати

Број	Функции на занимањето		Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
				од прегледот на возилото; 6. Познава организацијата на работата во станицата за технички преглед.
2.	Подготовка за работа			1. Проверува исправност на опремата и уредите за вршењена технички преглед; 2. Подготвува потребна документација за пополнување; 3. Утврдува постоење на услови за започнување на работата според законската регулатива; 4. Брзо и ефикасно решава проблеми кои се јавуваат;
3.	Оперативни работи		Идентификување возило	1. Презема возилото и соодветната документација; 2. Внесува возилото во станицата за технички преглед; 3. Собира информации за идентификација на возилото; 4. Пронаоѓа и споредува број на шасија и број на мотор, боја и регистраски таблички; 5. Споредува податоци од возилото со податоците во сообраќајната дозвола и соодветната документација; 6. Внесува податоци во придружните документи.
			Утврдување димензии, масени вредности и значајни технички податоци за возилото	1. Мери димензии на возило и маса со соодветни мерни уреди и инструменти; 2. Споредува податоци од документација за потекло на возилото, сообраќајната дозвола, каталог на технички податоци или од потврдата за сообразност .
			Проверување регистарска таблица	1. Проверува правилна поставеност на регистарска таблица; 2. Проверува прицврстеност и оштетување на регистарската таблица.
			Прегледување самоносечка конструкција на возилото	1. Утврдува видливи оштетувања на каросеријата; 2. Возилото го поставува на патеката за технички преглед

Број	Функции на занимањето		Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
				<p>на возила;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Прегледува правилна поставеност на тркалата во ракавците и утврдува неправилности; 4. Прегледува врски меѓу тркала и рамка; 5. Поставува возило на уредот за проверување на исправноста на деловите на сиситемот за потпирање на возилото; 6. Ракува со уредот за проверување на исправноста на деловите на сиситемот за потпирање на возилото; 7. Проверува елементи на сиситемот за потпирање, прицврстеност, оштетувања 8. Проверува рамка на возилото и утврдува деформации или оштетувања.
			Прегледување мотор и погонски системи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проверува постоење на сите системи на моторот; 2. Проверува бучност и издувна емисија на моторот; 3. Проверува елементи за пренос на вртлив момент од моторот до погонските тркала; 4. Проверува држачи на моторот, нивно правилно прицврстување или оштетување;
			Прегледување систем за управување	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проверува прицврстеност на деловите и механизмите во сиситемот за управување и нивни оштетувања; 2. Проверува слободен од на управувачкото тркало на специјален уред; 3. Ракува со уредот за проверување на слободниот од на управувачкото тркало; 4. Визуелно проверува исправност на црева и цевна инсталација кај серво уредот во сиситемот за управување.
			Прегледување систем за	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поставува возилото на уредот за мерење на силата

Број	Функции на занимањето		Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			сопирање	<p>на сопирање;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Проверува дали возилото поседува соодветен систем за сопирање; 3. Проверува прицврстеност на системот за сопирање; 4. Проверува правилно поврзување на работната, помошната и паркираната сопирачка; 5. Ракува со уредот; 6. Отчитува добиени податоци; 7. Споредува добиени податоци со утврдени вредности на силата за сопирање; 8. Утврдува дали постои разлика во силата за сопирање на тркала на иста оска; 9. Проверува на постоење на забавувач (доколку е пропишан за возилото); 10. Проверува исправност на деловите на пневматскиот преносен механизам во системот за сопирање (пад на притисок).
			Прегледување светлосни и светлосно - сигнални уреди	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проверува дали во возилото се вградени пропишани светла и дали се поставени на пропишан начин; 2. Проверува боја, број, положба и јачина на светлосните уреди со користење на уред; 3. Проверува правилна функција на светлата за осветлување; 4. Проверува заштитни стакла од оштетувања; 5. Проверува сферични огледала од механички оштетувања, корозика и сјај; 6. Проверува поставеност на светлосни уреди кои не се дозволени; 7. Проверува правилна функција на светлата означување на возилото; 8. Проверува визуелно правилна поставеност и

Број	Функции на занимањето		Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
				<p>функција на покажувачите на правец;</p> <p>9. Проверува визуелно исправост на светлото за осветлување на регистарска таблица.</p>
			Прегледување мерно-контролни и сигнални уреди	<p>1. Визуелно проверува дали се вградени пропишаните мерно-контролни уреди во возилото (брзиномер, патомер, тахограф, контролни сијалички за работа на покажувач на правец или за вклучени светла и сл.)</p>
			Прегледување уреди што овозможуваат нормална видливост	<p>1. Проверува визуелно дали ветробранското стакло и другите застаклени површини се добро прицврстени, без оштетувања и не го деформираат погледот преку нив;</p> <p>2. Проверува исправност на бришачите;</p> <p>3. Проверува визуелно постоење и прицврстеност на пропишаните огледала во возилото.</p>
			Прегледување оски, тркала и пневматици	<p>1. Визуелно проверува број на оски, тркала;</p> <p>2. Визуелно контролира оштетување на оските и тркалата;</p> <p>3. Визуелно проверува дали се вградени пневматици со пропишани димензии ;</p> <p>4. Проверува истрошеност на пневматици со мерач на длабочина на шарките на пневматикот.</p>
			Прегледување уред за давање на звучни сигнали	<p>1. Проверува постоење на уред за давање на звучен сигнали од возилото (сирена);</p> <p>2. Проверува постоење на посебен уред (ако е пропишан) за давање на звучен сигнал со низа тонови со променлив интензитет;</p> <p>3. Мери интензитет на звукот од уредот за давање на звучни</p>

Број	Функции на занимањето		Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
				сигнали.
			Прегледување уред за одвод и испуштање на согорените гасови	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визуелно контролира поставеност и евентуелна оштетеност на уредот за одвод и испуштање на согорените гасови; 2. Вклучува уред за мерење на издувните гасови; 3. Ракува со уредот за да се измери составот на издувните гасови; 4. Отчитува добиени податоци; 5. Споредува добиени податоци со утврдени препорачани вредности; 6. Забележува добиени вредности.
			Прегледување влечен уред за спојување на влечно и приклучно возило	<ol style="list-style-type: none"> 1. Контролира правилно поставување на уредот за спојување на влечно и приклучно возило; 2. Проверува и споредува податоци од сообраќајната дозвола, потврдата за сообразност со фактичката состојба; 3. Контролира исправност на елементите за поврзување.
			Прегледување останати уреди и опрема во возилото	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проверува постоење на уреди делови и ознаки пропишани за соодветно возило; 2. Проверува поставеност на отвор за гориво и постоење на капак; 3. Проверува уред за греење и проветрување; 4. Проверува исправност на брави на врати; 5. Проверува прицврстеност на акумулатор; 6. Контролира дали мотоциклот поседува држачи за нозе на возачот и патникот; 7. Проверува состојба на сигурносните појаси во возилото; 8. Проверува прицврстеност и оштетување на браници; 9. Контролира постоење на уред за погон на збиен или течен гас;

Број	Функции на занимањето		Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
				<ul style="list-style-type: none"> 10. Проверува и споредува податоци од сообраќајната дозвола и фактичката состојба; 11. Проверува постоење на резервоарот за гас; 12. Контролира жигосување на тахограф; 13. Проверува вграденост на безбедносна рамка или кабина кај тракторите според законските прописи; 14. Проверува постоење на пропишана опрема вразлични видови возила и нивната исправност;
4.	Комерцијални работи		Работење според пазарните законитости.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Евидентира трошоци на материјал и време; 2. Води грижа за трошоци и потрошен материјал; 3. Оптимизира трошоци во работата.
5.	Административни работи		Водење работна документација	<ul style="list-style-type: none"> 1. Презема соодветната документација за возилото и врши нејзина заверка; 2. Пополнува Записник за технички преглед; 3. Пополнува и заверува Потврда за извршен технички преглед; 4. Пополнува и води регистар на прегледани возила; 5. Подготвува извештај за работата.
6.	Работи за осигурување на квалитет		Обезбедување квалитетни услуги и извршени работи.	<ul style="list-style-type: none"> 1. Обезбедува квалитетни услуги; 2. Применува стандардите за квалитет; 3. Применува процедури и методи за да се обезбеди рационална употреба на енергијата, времето и материјал.
			Користење стручна литература и упатства за квалитетно извршување на работата	<ul style="list-style-type: none"> 1. Чита техничка документација, правилници и упатства; 2. Применува норми препорачани од стручната литература; 3. Применува законски одредби во врска со техничкиот

Број	Функции на занимањето		Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
				преглед на моторни возила.
7.	Одржување и поправки (за опремата)		Проверување, приспособува и одржува опрема, машини, уреди и средства што се користат во работата.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Врши дневно подесување ,чистење и едноставно одржување на користените уреди и апарати; 2. Применува процедури за редовни инспекции и одржување на опремата, машините и уредите; 3. Контролира опрема и уреди, презема мерки при оштетувања и ги известува претпоставените; 4. Соработува при сервисните работи.
8.	Комуникација		Комуницирање со соработниците и клиентите, со почитување на деловните принципи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соработува со соработниците во процесот на работата; 2. Комуницира со клиентите; 3. Дава инструкции, препораки, совети на клиентите; 4. Поседува работна култура.
9.	Здравје, безбедност и заштита при работа и заштита на животната средина		Примена на мерките за лична заштита	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ги применува заштитните средства и опрема, во согласност со законската регулатива; 2. Ги применува правилата за безбедност при работа; 3. Ги применува прописите за заштита од пожар.
			Применува мерки за заштита на околината	<ol style="list-style-type: none"> 1. Го собира, сортира и го отстранува отпадот, во согласност со прописите за заштита на животната средина; 2. Ги применува прописите за заштита на животната средина 3. Ги применува процедурите за ракување, складирање и отстранување на загадувачите на животната средина; 4. Презема мерки за заштита од влијанието на опасните гасови, отровите, парите, високозапаливите супстанции; 5. Ги применува мерките при хемиско пролевање или протекување на агресивните

Број	Функции на занимањето	Задачи на занимањето	Компетенции на занимањето
			и запаливи супстанции.

Знаење за занимањето / Вештини за занимањето

Знаење за занимањето:

Ги познава постапките при:

- работа со вртливи и подвижни делови
- работа во тесен, ограничен или опасен простор
- работа во длабочина и врз опасни површини
- работа со садови под притисок, компресори и рачен алат
- транспорт и движење на работните машини или возила, како и поместување на одредена опрема за работа
- директен или индиректен допир со делови на електрична инсталција и опрема под напон
- топлотно дејство кои го создаваат електричната опрема, инсталациите
- работа во прашина, течности, гасови, чад
- бучава и механички вибрации
- употреба на запаливи и експлозивни материи
- работата поврзана со долготрајно стоење, клечење

Ја знае постапката за идентификација на возилото и преглед на:

- погонскиот мотор на возилото
- возната постројка и каросеријата односно самоносечката конструкција
- погонските уреди
- уредот за управување
- влечниот уред за спојување на влечно и приклучно возило
- тркалата и пневматиците
- геометријата на управувачкиот механизам - наклон, затур и насоченост на тркалата
- амортизерите кај возилата - уред за суспензија кај возилата
- уредот за сопирање
- одвод и испуштање на согорените гасови
- светлосните и светлосно - сигналните уреди
- контролните и сигналните уреди
- уредот за давање на звучни сигнали
- уредите што овозможуваат нормална видливост
- останати уреди и опрема.
- Ги познава постапките за одржување на опремата, уредите и алатот потребен за работа
- Ја сфаќа важноста за квалитетот во работата е условен од постоечките закони и нормативи
- Ги опишува постапките за вршење на преглед на возилата
- Ја познава работната документација и техничките упатства за работа
- Ја знае постапката за пополнување на потеебна документација при вршење на прегледот на возилото
- Ја интерпретира литературата и документацијата за споредување на добиени резултати
- Ги опишува добиените резултати од прегледот на клиентот
- Толкува информации од различни извори кои се потребни за редовно извршување на работните задачи
- Чита дијаграми, шеми, скици, табели и сл.

- Ги познава начините на оптимално користење на уредите, материјалите и енергијата;
- Ги знае основите на превентивното одржување
- Ги знае начините на чување и средување на податоците и документацијата
- Го објаснува ажурирањето на податоци потребни за вршењето на прегледи на возилата.

Вештини за занимањето:

- Избира соодветна лична работна и заштитна опрема според добиени информации и налози;
- Врши дневни тековни сервисни работи на алатот и уредите според упатствата на производителот;
- Проверува состојба и локација на местото за работа, како и на состојба на опремата, алатот, уредите;
- Врши идентификување на возилото;
- Прегледува димензии, масени вредности и значајни технички податоци за возилото;
- Утврдува видливи оштетувања на каросеријата;
- Прегледува правилна поставеност на тркалата во ракавите и утврдува неправилности;
- Прегледува врски меѓу тркала и рамка;
- Ракува со уредот за проверување на исправноста на деловите на системот за потпирање на возилото;
- Проверува рамка на возилото и утврдува деформации или оштетувања;
- Проверува бучност на моторот со фонометар;
- Проверува елементи за пренос на вртлив момент од моторот до погонските тркала;
- Проверува правилно поврзување на работната, помошната и паркираната сопирачка;
- Ракува со уредот за мерење на силата на сопирање;
- Отчитува добиени податоци од мерењето на силата на сопирање;
- Споредува добиени податоци со утврдени вредности на силата за сопирање;
- Утврдува дали постои разлика во силата за сопирање на тркала на иста оска;
- Проверува на постоење на забавувач (доколку е пропишан за возилото);
- Проверува правилно прицврстување или оштетување на држачите на моторот;
- Проверува прицврстеност на деловите и механизмите во системот за управување и нивни оштетувања;
- Проверува слободен од на управувачкото тркало на специјален уред;
- Проверува исправноста на деловите на пневматскиот преносен механизам во системот за сопирање (пад на притисок);
- Проверува дали во возилото се вградени пропишани светла и дали се поставени на пропишан начин;
- Проверува боја, број, положба и јачина на светлосните уреди со користење на уред;
- Проверува правилна функција на светлата за осветлување;
- Проверува заштитни стакла од оштетувања;
- Проверува сферични огледала од механички оштетувања, корозија и сјај;
- Проверува поставеност на светлосни уреди кои не се дозволени;
- Проверува правилна функција на светлата на возилото;
- Проверува истрошеност на пневматици со мерач на длабочина на шарките на пневматикот;
- Ракува со уредот за мерење на составот на издувните гасови;
- Отчитува и забележува добиени податоци;
- Споредува добиени податоци со утврдени препорачани вредности;
- Контролира правилно поставување на уредот за спојување на влечно и приклучно

возило;

- Контролира исправност на елементите за поврзување;
- Прима документи од референтите во станицата за технички преглед;
- Пополнува Записник за технички преглед;
- Пополнува и заверува Потврда за извршен технички преглед;
- Подготвува извештај за работата;
- Ги применува мерките за лична заштита и за заштита на околината.

Клучни компетенции

- **Комуникација на мајчин јазик:** способен е да споделува и протолкува концепти, размислувања, чувства, факти и ставови во усна и во писмена форма, и да остварува јазична интеракција со клиентите и колегите на соодветен и креативен начин во различни општествени и културолошки контексти.
- **Комуникација на странски јазици:** кога постои потреба, способен е да го користи странскиот јазик со цел компетентно да го следи напредокот во професијата и да го надградува сопственото знаење и вештини во сферата на автомобилската индустрија.
- **Математички компетенции и основни компетенции во областа на науката и технологијата:** Користи и работи со технолошки алатки како и податоци за извршување на задачите и собирање на податоци потребни за самоунапредување (на знаењето и вештините). Ги препознава основните карактеристики на истражување во областа на струката и ги споделува заклучоците и размислувањата кои довеле до таквите заклучоци.
- **Дигитални компетенции:** користи основна ИК технологија со цел да ја обезбеди најдобрата можна заштита. Пребарува, собира и обработува дигитални информации и ги користи на критички и систематски начин. Користи алатки за подготовка, презентирање и разбирање на комплексни информации во изведувањето на дејноста.
- **Учи како да учи:** способен е да пристапи, стекне, обработи и усвои ново знаење и вештини за цели на личен напредок, како и да ги примени истите за унапредување на дејноста. Способен е да управува со сопственото учење, кариера и работни рутини. Истраен е во автономното учење но и во учењето за време на работата со соработниците.
- **Социјални/општествени и граѓански компетенции:** во секојдневното опкружување, способен е да манифестира лични, интерперсонални и интеркултурни компетенции за конструктивна комуникација со луѓе од различни профили, покажува толерантност, изразува и разбира различни гледишта, и создава доверба.
- **Чувство на преземање на иницијатива:** Способен е да ги препознае можностите и предизвиците за подобрување во различни ситуации. Придонесува кон развојот на култура која ги поддржува вреднува иницијативите и иновациите и ги препознава различните вештини на сите во рамките на службата, и претпоставениот и членовите на тимот.
- **Културолошка свест и изразување:** го препознава и го цени креативниот израз на идеи, искуства и емоции и соодветно ги

	поврзува со самоподобрувањето на членовите во тимот
--	---

Посебни услови	<p>Работна средина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Објект за вршење на технички преглед на возила треба да биде изграден во согласност со пропишаните законски стандарди. • Опременост на објектот со опрема и уреди во согласност со бараните и пропишани законски стандарди . • Останата опрема и уреди согласно потребите на природата на работа за извршување на административни ,комерцијални и други секојдневни работи .
-----------------------	---

Законска регулатива, прописи и индустриски стандарди	<p>Соодветни индустриски стандарди и прописи за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Закон за безбедност и здравје при работа • Закон за заштита на животната средина • Закон за возила • Закон за безбедност во сообраќајот на патиштата • Закон за превоз во патниот сообраќај • Правилник за вршење на технички преглед • Правилник за техничките барања за системите,составните делови,самостојните технички единици,опремата,димензиите и вкупните маси и осното оптоварување на возилата • Правилник за задолжителна опрема на возилата
---	---

Донесен од:	Министерство за труд и социјална политика
--------------------	---

Датум на одобрување	Решение бр.08-5066/26 од 03.08.2017 година	Датум на ревизија	
----------------------------	--	--------------------------	--